

Viaggiar a l'exteriur

Tips per las preparativas, per la dimora a l'exteriur e per il return a chasa

■ Tgi che planisescha in viadi u era in segiurn pli lung a l'exteriur, duess s'infurmar davart il pajais da destinaziun, observar las disposiziuns d'entrada e respectar las isanzas e las leschas dal lieu. Ils portals d'internet da l'administraziun chantunala e federala infurmeschan manidlamain davart tut quai che riguarda las preparativas da viadi, la dimora a l'exteriur ed il return a chasa. In'ulteriura funtauna, actualisada regularmain ed er quella disponibla en tut las quatter linguas naziunales, furma il portal communabel da las autoritads svizras «www.ch.ch».

Formalitats

Controllai che Vos sajas en possess dals documents necessaris. È Voss passaport anc valaivel? Sumeiglias Vos anc a Vossa fotografia? Han er Voss uffants ils documents da viadi necessaris u èn els registrads en ils passaports dals geniturs? Cartas d'identitad vegnan per il pli be acceptadas en

parts da l'Europa. Scleri a temp, sch'il stadi che Vos visitais pretenda in visum d'entrada u da transit, eventualmain in visum da partenza.

Tgi che dovra ina nova carta d'identitad, po sa preschentar personalmain tar la vischnanca da domicil. Prender cun sai ston ins il vegl document sco er ina fotografia da passaport actuala da buna qualitat. Per empustar in document d'identitad sur il center da documents d'identitad, ston ins l'emprim far ina dumonda per telefon u sur l'internet. Suentar l'examinaziun dal dretg da pudair laschar far in document d'identitad, vegn fixà in termin per registrar las datas.

Tar la preschentanziun personala en il center da documents d'identitad vegnan las datas necessarias per pudair emetter il document d'identitad registradas. A partir da quest mument vegn il document d'identitad furni entaifer max. 10 dis da lavur ed en il cas normal tramess directmain per posta.

La perdita d'in document da legitimaziun (passaport u carta d'identitad) sto vegnir annunziada immediat a la polizia chantunala.

Mesiras medicinalas avant il viadi

As infurmai davart las ristgas per Vossa sanadad e davart eventualas mesiras preventivas. As infurmai, sch'ina vaccinaziun è obligatorica u vegn recumandada per la regiun che Vos vulais visitar.

As infurmai davart las pussaivladads da profilaxa (amebas, bilharziosa, cholera, malaria, tífus). Remartgai per viadis en pajais tropics: adina baiver aua bugliada; renunziar als quadrins da glatsch en las bavrondas; na mangiar nagina salata, nagin glatsch e nagins fritgs betg mundads.

Avant che partir per pajais cun in clima extrem duess ins consultar il medi.

Sche Vos duvrais in medicament, prendai cun Vos avunda provisiun, il recept ed il prospect per Voss medicament (medicaments na vegnan betg vendids daptur sut il medem num commerzial). Procurai per in attest dal medi, sche Vos patis d'allergias u na supportais betg tscherts medicaments. Er Voss attest da la grupp da sang As po servir en cas d'urgenza.

Disposiziuns da duana

Per sortir da la Svizra cun Vossa martganzia privata na stuais Vos da princip resguardar naginas prescripziuns da duana spezialas. Vos na stuais er pajar nagins dazis d'export a las autoritads svizras. Scleri dentant cun ils posts cumpetents gia avant che Vos sortis da la Svizra, sch'i dat eventualmain scumonds, permisiuns u restricziuns, p.ex. en ils secturs animals, protecziun da las spezas, armas, bains culturals e.u.v. Vulais Vos exportar in vehichel or da la Svizra? Allora stuais Vos annunziar il vehichel – senza vegnir intimà – ad in post da duana per laschar far l'uschenumnada taxaziun d'export.

As infurmai plinavant davart las prescripziuns d'imports da Voss pajais da viadi. Quellas divergeschan d'in pajais a l'auter. Per infurmaziuns As drizzai per plaschiar a l'administraziun da duana dal pajais respectiv. Sche Vos transportais personalmain in Svizra martganzia cumprada a l'exteriur, avais Vos savens la pussaivladad d'As laschar restituir la TPV da l'exteriur tras il vender a l'exteriur u tras ina interpresa spezialisada per la restituziun da taxes (tax refund).

Faschai en mintga cas stim da las prescripziuns per las devisas dal pajais da viadi. Las bancas As dattan l'infurmaziun e las indicaziuns necessarias. As procurai a temp ils meds da pajament da viadi (bancnotas estras, schecs da viadi, carta da credit).

Far cumpras a l'exteriur

Tge dastga ina persuna importar per di per il diever privat senza stuair declarar questa martganzia, vul dir senza stuair pajar la taglia svizra sin la plivalur e las taxes da dazi per questa martganzia? Cumprar a l'exteriur senza stuair pajar dazi pon ins rauba enfin ina valita totala da 300 francs. Quai che pertutga bavrondas alcoholicas pon vegnir importads dus liters enfin 15 % vol ed in liter sur 15 % vol per persuna; per cigarettas vala ina limita da 200 tocs per persuna. Martganzia commerziala e privata che na vegn betg importada cun la bagascha privata u en il vehichel a motor personal sto vegnir annunziada cun l'uschenumnada tariffa da dazi.

I dat duas pussaivladads per annunziar martganzia che sto vegnir declarada: Sch'il post da cunfin da la duana svizra è occupà, stuais Vos annunziar – senza vegnir intimà – tut la martganzia che sto vegnir declarada. Als eroports prendais Vos in quest cas il passadi cotschen. En lieus cun pauc traffic èn ils posts da cunfin occupads mo per part u insumma betg. Nua ch'i n'èn preschentas naginas

guardias da cunfin, pudais Vos annunziar en scrit la martganzia che sto vegnir declarada, e quai sur las chaschellas da declaraziun (mo rauba che n'è betg sutamessa a restricziuns u a scumonds). En las boxas èn avant maun formulars correspundents.

Entrais Vos cun Voss chaun u cun Voss giat da l'exteriur en Svizra? Tut tenor la ristga da frenesia (ravgia da chauns) en il pajais da partenza datti prescripziuns differentas. Svelt han ins er cumprà plantas sco souvenir da vacanzas. Ins sto dentant esser precaut e resguardar las restricziuns ed ils scumonds d'import.

Viadis cun l'auto e cun aviuon

Empustai la carta verda d'assicuraziun. Considerai l'acquist d'ina brev da salvaconduct (agid tar incaps a l'exteriur, transport a chasa da persunas e vehichel en cas d'in accident u da malsogna e.u.v.). Ponderai sche Vos vulais far in'assicuraziun da casco per vacanzas ed in'assicuraziun da protecziun legala. Per viadis cun l'auto ordaiifer l'Europa èsi recumandabel (u per part schizunt obligatoric) d'avair cun sai il permiss da manischar internaziunale. As infurmai era davart prescripziuns da traffic spezialas en voss pajais da viadi (sveltezza maximala e.a.).

N'emblidai betg ch'i valan prescripziuns da segirezza severas per viadis cun aviuon. Per motivs da la segirezza dals passagiers sco er da l'equipa èsi scumandà da prender en la cabina da l'aviuon objects privlus sco cuntels, clips d'unglas, glimas d'unglas, forschs e.u.v. Disposiziuns spezialas valan er per il transport da liquids en la bagascha da maun. En tscherts pa-

Cur che la brama da terras estras sa dasda...

FOTO F. HILLENBRAND/PIXELO

inditgà da nudar ils numers da telefon dals confamigliars, da l'assicuraziun da viadi e da las represchentanzas svizras en il pajais da viadi.

Sche Vos vegnis malsau sin in viadi a l'exteriur, vegn pajà tras la cassa da malsau il tractament medical d'urgenza ch'è necessari. Betg surpigliads vegnan ils custs d'in tractament voluntar u da medicaments che vegnan cumprads a l'exteriur.

Tips per la dimora en il pajais da vacanzas

Als cunfins: Observai las prescripziuns d'import. Tut tenor il pajais pudais Vos survegnir difficultads, betg be pervi da bavrondas alcoholicas, mabain er pervi da litteratura politica, pornografica u schizunt religiosa. Na prendai cun Vos naginas armas da fieu ed armas da piz.

savens er dischavantats per ils pertutgads. As cumportai visavi als ospis cun consideraziun e gentilezza ed As vestgi deschentamain.

Fotografar: Sajas precauts. Fotografias da murdieus, quartiers da povers, punts, lingias da viafier, locomotivas, plazzas aviaticas ed aviuns, implants da port e da militar u auters stabiliments publics pon, tut tenor il pajais, daventar fatalas per Vos. Prendai resguard sin las persunas; respectai lur giavisch, sch'ellas na vulan betg vegnir fotografadas.

Far cumpras: As infurmai avant che cumprà objects d'art e da cult (mobiglias, vasas, sculpturas, iconas, purrets, tarpuns, armas e.u.v.), sche quels dastgan vegnir cumprads ed exportads.

Lavurar: N'empruvai mai da sorprender sco turist ina lavur senza lubientscha. Per il pli èsi scumandà severamain a turists da sorprender ina lavur pajada, er sche quella cuzza be curt temp.

Lieu da dimora: Sin viadi duessas Vos dar regularmain novas a Voss da chasa u amis. Inscriziuns d'hotel u auters segns pon facilitar a la polizia u a la represchentanza svizra a l'exteriur in'eventuala reschertga.

Sch'i capita insatge...

Avais Vos survegnì problems sin viadi che Vos na savais betg pli schliar sez? Las represchentanzas svizras a l'exteriur gidan. L'agid va da la substituziun dal passaport pers fin a la protecziun consulara. En cas d'ina perdita dal passaport u d'in engol As laschai dar ina conferma al post da polizia cumpetent. Restai quiet, sche Vos vegnis en difficultads. Na faschai mai opposiziun a l'autorità statala, ma insisti sin Voss dretg da pudair infurmar la represchentanza svizra la pli manai vla.

Sche Vos udis d'ina catastrofa (p.ex. crudada d'in aviuon, terratrembel, disgrazia da viafier etc.) en Voss pajais da vacanzas, dai part a Voss parents che Vos stettias bain. Voss chars da chasa fan savens bier dapli fastidis che quai che Vos cartais.

En il rom da la protecziun consulara assistan las represchentanzas svizras a l'exteriur ils burgais svizzers, als cusseglian e pon, sche necessari, intervegnir – resguardond las leschas vertentas – tar las autoritads cumpetentas. Burgais svizzers ch'èn vegnids en difficultads p.ex. pervi d'ina arrestaziun, pervi d'ina procedura giudiziala, pervi d'accidents grevs u pervi da mortoris pon dumandar protecziun consulara tar la represchentanza svizra en il stadi da dimora respectiv. A chaschun d'ina violaziun dal dretg internaziunale po la Svizra er daventar activa sin il champ diplomatic a favur da sias burgais e da ses burgais.

La preschentanziun:

Dossier «Viaggiar a l'exteriur»

Dapli infurmaziuns:

chatta.ch/?hiid=891
www.chattà.ch

Viaggiar a l'exteriur – il portal «www.ch.ch» infurmescha.

jais na dastgan vegnir importads nagins fritgs, nagina chorn, nagina verdura e.u.v. As laschai infurmar da Voss biro da viadi u As infurmai tar las represchentananzas estras en Svizra davart las disposiziuns vertentas.

En cas dals cas...

Ponderai da far in'assicuraziun da viadi. Talas datti per la bagascha da viadi (engol, ulteriurs donns), custs d'annullaziun (sche Vos na pudais betg far il viadi u turnais pli baud), assicuraziun cunter accidents sin viadi ed assicuraziun en cas da malsogna sin viadi (malsogna u accident a l'exteriur, custs pli gronds per ospital, return cun ambulanza u aviuon).

Ils Voss da chasa na duessan betg be enonuscher Vossa adressa da vacanzas, mabain er la ruta da viadi e las fermadas intermediaras. Sche Vos planisais in'expediziun, duessas Vos communigar la ruta ordavant a scrit al Departament da l'exteriur u a la represchentananza svizra responsabla.

In bun agid en cas d'ina perdita dal passaport è da fotocopiar las emprimas quatter paginas da quel e da las purtar cun sai separadamain. Medemamain èsi

Mintga pajais enonuscha atgnas prescripziuns da duana.

FOTO R. STURM/PIXELO